

GOLDEN PRIZE QOVUNINI INSONGA FOYDALI JIHATLARI VA YETISHTIRISH TARTIBI

U.Z.Abdumalikov

AQXAI dotsenti

A.Y.Xakimov

Magistrant

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13762877>

Annotatsiya

Ushbu maqolada Golden prize qovun navini kelib chiqishi, insonga foydali jihatlari, o'sib rivojlanishi, yetishtirish tartibi hamda boshqa kerakli ma'lumotlar berilgan.

Аннотация

В этой статье дается информация о происхождении сорта дыни Golden prize, его пользе для человека, выращивании, порядке выращивания и других аспектах.

Kalit so'zlar: Golden prize, qovun, nav, gul, meva, o'rta pishar, xosildorlik, chidamlilik, vitamin, immunitet.

Ключевые слова: Golden prize, дыня, сорт, растение, цветок, плоды, среднеспелость, урожайность, выносливость, витамин, иммунитет.

Qovun yovvoyi holda Janubi-G'arbiy Osiyo va Afrikada uchraydigan poliz ekinini hisoblangan. Kichik va O'rta Osiyoda esa 2 ming yildan beri madaniylashgan navlar ko'rinishida ekiladi.

Jumladan, Markaziy Osiyoda qovun eng ko'p yer maydoniga ekilishi jihatidan poliz ekinlari orasida 1-o'rinda turadi.

U issiqsevar, yorug'sevar o'simlik, qurg'oqchilikka va tuproq sho'rlanishiga chidamli. Tuproq sharoitiga qarab 5-6 marta sug'oriladi. Hosildorligi gektariga 250-300 sentnerga teng.

Golden prize qovunining tavsifi, qovun Golden prize o'rta erta navlarga tegishli. Aslida Isroildan kelgan oddiy o'simlik. U AQSh, Chili, Panama va Janubiy Amerika mamlakatlarida yetishtiriladi. Barcha ob-havo sharoitlariga juda mos keladi, meva katta, oq-yashil pulpa va to'q sariq po'stlog'i bilan yumaloqlanadi. Golden prize F1 navidagi qovun ijobiy ko'rsatkichga ega, ajoyib ta'mi va xushbo'yliги bilan mashhur.

Mevalar nafis taomlarni tayyorlash uchun, shuningdek murabbo, konservalar tayyorlash uchun pishirishda ishlatiladi. Golden prize qovunidagi shakarlarning ko'pligi undan ko'plab shirinliklarning ajralmas qismi bo'lgan shakarli mevalarni tayyorlashga imkon beradi. Golden prize qovunining ijobiy

xususiyatlariga quyidagilar kiradi. Sovuqqa chidamlilik, oddiylik, yoqimli ta'm, tashish qobiliyati. Turning kamchiliklari hozircha aniqlanmagan.

Golden prize qovunining sog'liq uchun foydalari ularning vazn yo'qotishga, immunitet tizimini mustahkamlashga, ko'rish va ovqat hazm qilish jarayonlarini yaxshilashga, yurak sog'lig'ini himoya qilishga va qandli diabetni davolashda yordam berish qobiliyatidir. Bundan tashqari, u saratonga qarshi salohiyatga ega.

Golden prize qovunlar Hindistonda paydo bo'lgan deb hisoblansada, aslida Isroilda ishlab chiqarilgan qovun va asalli qovunning gibrid navidir. Galiya qovunlarining ilmiy nomi Cucumis melo var. retikulyatusva u kelib chiqqan ikkita qovun bilan juda chambarchas bog'liq. Tashqi po'stlog'i kantalupaning tuzilishi va tuzilishiga juda o'xshaydi, lekin ichki mevali go'shti asalli qovunga o'xshab och sariqdan yashil ranggacha. Golden prize qovunlarining ta'mi – qovun va asal qovunining o'ziga xos kombinatsiyasi bo'lib, ko'pchilik uni yoqtiradi.

Golden prize qovunlari C vitamini, A vitamini, karotenoidlar, bioflavonoidlar, kaliy, kaltsiy va temir kabi turli minerallarga boy, shuningdek, tarkibida pektin ham bor. Bundan tashqari, ularda yog', xolesterin va kaloriya miqdori past. Galiya qovunlari yurak sog'lig'ini yaxshilashga ikki jihatdan yordam beradi. Oziq-ovqat maxsulotining yuqori miqdori bilan ular aterosklerozdan himoya qila oladigan tanadagi LDL yoki yomon xolesterolni kamaytirishga yordam beradi. Bundan tashqari, vazodilatator vazifasini bajaradigan kaliy miqdori yuqori bo'lgani uchun qon bosimini pasaytirish mumkin, bu esa koroner yurak kasalligi yoki insult yurak xurujiga chalinish ehtimolini kamaytiradi.

Ovqat hazm qilishda, ayniqsa, gali qovunlari ko'p bo'lgan pektin kabi eriydigan maxsulotlar, oshqozondagi maxsulotni chiqarib tashlashga, ich qotishi va boshqa oshqozon-ichak muammolarini bartaraf etishga yordam beradi. Bundan tashqari, eriydigan maxsulotlar sizni to'ydiradi, bu ortiqcha ovqatlanish ehtimolini kamaytiradi va dietada bo'lgan odamlarga yordam beradi.

Galiya qovunlari immunitet tizimini rag'batlantiruvchi C vitamini va A vitamini, antioksidant vazifasini bajaruvchi karotenoidlar va bioflavonoidlar kabi ko'plab ozuqa moddalariga boy, shu bilan tanangizni kasalliklardan himoya qiladi. Braziliyalik tadqiqotchilar jamoasi Braziliya tibbiy va biologik tadqiqotlar jurnalida tadqiqot o'tkazdilar, natijada yuqorida aytib o'tilgan flavonoidlar va ozuqa moddalari kabi saratonga olib kelishi mumkin bo'lgan erkin radikallarni yo'q qiladi yoki zararsizlantiradi. Tadqiqotga ko'ra, Golden prize qovunlari

o'pka, og'iz, yo'g'on ichak va ko'krak saratoni xavfini kamaytirish bilan bevosita bog'liq bo'lgan organik birikmalarni o'z ichiga oladi.

Qovunlarda o'rtacha miqdorda bo'lgan A vitamini, ayniqsa, ko'rish qobiliyatini himoya qiluvchi karotenoidlarga ega. Beta-karotin makula degeneratsiyasini, ultrabinafsha nurlanishiga sezuvchanligini va kataraktani oldini oladi.

Xalqaro ma'lumotlarga ko'ra Xalqaro farmatsevtika jurnali, Cucumis melo diabetga qarshi xususiyatlarga ega. Qovun ekstraktida mavjud bo'lgan oksikin biokimyoviy moddasi diabet bilan og'riqan bemorlarda buyraklardagi oksidlovchi stressni kamaytirishga yordam beradi. Sichqoncha modeliga ko'ra, oksikin potentsial diabet kasalligida nefropatiyaning oldini olishga yordam beradi. Qovunlarning diabetik terapevtik imkoniyatlarini tekshirish uchun qo'shimcha tadqiqotlar talab qilinadi.

Ekish joyini tanlash va tayyorlash joyini to'g'ri tanlash hosilning normal o'sishi va rivojlanishi uchun muhimdir. Golden prize qovuni quyosh sevar o'simlik, ekish joyida namlik turg'unlashmasligi kerak, namning ko'pligi o'simlikni zamburug' kasalliklariga chalinishiga sabab bo'ladi. Urug'lar eng yaxshi unumdor yerlarga ekilishi maqsadga muvofiq.

Sug'orish va oziqlantirish keng qamrovli e'tibor juda muhimdir, chunki u yuqori hosil va kasalliklarga chidamliligini ta'minlaydi. Birinchi navbatda asosiy narsa tuproqni yumshatishdir, u ildiz tizimini kislorod bilan ta'minlaydi. Har bir bog'bon uchun oddiy va tushunarli protsedura ham yordam beradi - o'simlikning faol o'sishiga to'sqinlik qiladigan begona o'tlarni yo'q qilish. Golden prize qovunini sug'orishda, suvni +22 °C ga qadar qizdirish kerakligini hisobga olish kerak. Ildizga yaqiniga ortiqcha namlik kirishiga yo'l qo'ymang bu zamburug' kasalliklari rivojlanishiga, shuningdek hosilning pasayishiga yoki uning to'liq yo'qolishiga olib kelishi mumkin.

Golden prize qovunining ekishdan 2 hafta o'tgach, yerga ammiakli selitra (10 litr suv uchun 1 osh qoshiq) qo'shing. Har bir tup 2 litr eritma olishi kerak. Gullash davrida protsedurani bir xil tarkib bilan takrorlang yoki bir xil nisbatda organik moddalardan foydalaning. Bu tuproqda uzoqroq bo'lish orqali ozuqa moddalari o'simlikning ildiz tizimini boyitishga yordam beradi.

Golden prize navidagi qovun mineral oziqlanishsiz o'sib rivojlanishi mumkin, ayniqsa tuproq unumdor bo'lsa, organik moddalar bilan yaxshi to'ldirilgan bo'lsa. Bu holda mevalar kichikroq, ammo shirinroq va mazali bo'ladi. Yetishtirishda, to'g'ri kerakli ekishni va o'sish uchun qulay sharoitlarni talab qiladi. Ekishdan oldin, ko'chatlarni yaxshilash uchun urug'larni bo' va sulfat

kislota eritmasiga yoki boshqa o'sish stimulyatoriga 12 soat davomida ivitish lozim.

Foydalangan adabiyotlar:

1. Ostonaqulov.T.E. va boshqalar.-Samarqand qovunlari. Samarqand 2008 yil. 70 bet.
2. Ko'chqarov.S.K. va boshqalar. O'zbekistonda poliz va poliz ekinlarining urug'chiligi. Toshkent. "O'zbekiston".1985 yil.
3. www.agrokorenevo.ru
4. www.urozhayna-gryadka.narod.ru

